

**ACORD DE BARCELONA PER CUIDAR LA
SALUT MENTAL A LA FEINA**

2 DE MAIG DE 2022

Índex

1. Introducció i context de l'acord	2
2. Deu compromisos de ciutat per cuidar la salut mental en l'àmbit laboral	4
3. Compromisos específics de l'Ajuntament de Barcelona vers les empreses i la ciutadania....	6
4. Governança i adhesió a l'acord	7

1. Introducció i context de l'acord

Des de l'any 2005, amb l'impuls de la Declaració europea per la salut mental a Hèlsinki, s'incorpora la salut mental com un assumpte prioritari de salut pública, es genera un punt de partida per integrar la salut mental a les polítiques públiques, i s'anima, d'aquesta manera, els diversos estats membres a sumar-se en el disseny de polítiques integrals de salut mental.

La salut mental s'ha convertit, per tant, en un objectiu primordial a la Unió Europea, ja que s'estima que aproximadament el 15% de la població pateix o patirà algun trastorn mental al llarg de la seva vida. Els grans objectius polítics transnacionals necessiten una plasmació concreta en el territori on, finalment, s'hauran de desenvolupar. És per aquest motiu que cal fer un esforç per operativitzar, en l'àmbit local, les estratègies generals, cercant mecanismes de cooperació amb tots els agents que incideixen en el territori per tal de definir dinàmiques d'actuació concertades amb l'objectiu d'avançar conjuntament en la millora de la salut mental de la ciutadania.

D'acord amb aquest context, en el marc de les polítiques de salut de l'Ajuntament de Barcelona, s'ha elaborat una estratègia compartida de ciutat fruit d'un procés participatiu, el [Pla de salut mental 2016-2022](#), per propiciar un marc on tingui cabuda la prevenció, la promoció i l'atenció de la salut mental de manera integral i col·laborativa.

En aquest sentit, el [Pla de salut mental](#) ha esdevingut una oportunitat per definir una estratègia comuna, entre les institucions i els diversos agents de la ciutat, a fi de conèixer, coordinar i augmentar els actius de la ciutat per a la prevenció i promoció de la salut mental i donar millor atenció tant a les persones amb malaltia mental com a les seves famílies, amb accions en l'àmbit sanitari, social, laboral, educatiu i comunitari, entre altres. El Pla de salut mental ha dotat la ciutat, per primera vegada, d'un marc de referència compartit entre els diversos sectors implicats en la millora del benestar psicològic de la població. Ha servit, també, com a palanca per donar més visibilitat a la salut mental a l'agenda política municipal, i ha fomentat la participació i el treball conjunt de tots els agents implicats.

Cal destacar, a més, els dos plans de xoc en salut mental desenvolupats per l'Ajuntament de Barcelona arran de la covid-19. El [primer Pla de xoc](#) es va elaborar al maig del 2020 al cap de poc de l'inici de la pandèmia. L'objectiu era abordar, a curt termini, els impactes de la crisi de la covid-19 en la salut mental de la ciutadania. El segon va tenir lloc al maig del 2021 amb la [mesura de govern del Pla de xoc en salut mental](#) per donar continuïtat al pla anterior.

Aquests documents estratègics reflecteixen com un dels determinants socials de la salut mental té a veure amb l'àmbit laboral. La feina és un element que pot ajudar a l'emancipació, al

propòsit i a l'estabilitat de les persones treballadores, també des del punt de vista mental, però també pot esdevenir un àmbit on sigui necessari repensar el paper de la salut mental. I en aquesta línia, el [Consell Assessor de Salut Laboral de l'Ajuntament de Barcelona](#) ha situat l'àmbit de salut mental a l'entorn laboral com una de les prioritats clau per treballar en l'àmbit de ciutat. Aquesta prioritat s'ha vist intensificada per l'increment dels riscos psicosocials i de les situacions d'estrès (per incerteses, canvis, risc de contagi, aïllament social, etcètera) com a conseqüència de la covid-19 en totes les facetes de la vida, entre les quals es troba l'entorn laboral.

El present acord pretén refermar el compromís de la ciutat amb la promoció de mesures que ajudin a cuidar la salut mental en l'àmbit laboral. Per fer-ho, es presenten una sèrie de principis que han de treballar totes les organitzacions signants, però també un mecanisme de governança que faci d'aquest acord un instrument viu i en evolució constant.

2. Deu compromisos de ciutat per cuidar la salut mental en l'àmbit laboral

Les organitzacions adherides a l'acord es comprometen al següent:

1. Incidir en la millora de les condicions laborals com a condició necessària per a la salut mental en l'àmbit laboral. Cal oferir condicions d'ocupació i treball de qualitat com a element clau per a una bona salut mental. El treball ha de ser promotor de la salut mental.
2. Promoure que les empreses coneguin i posin a l'abast de les persones treballadores els recursos de ciutat per a la promoció i la cura de la salut mental.
3. Impulsar la sensibilització per a tots els treballadors i treballadores per tal que coneguin els factors de l'entorn laboral que influeixen en el benestar emocional i els que poden generar situacions de malestar psicològic. En particular, es pot promoure la capacitat dins les plantilles i que els delegats de salut laboral o altres persones de les organitzacions, puguin ser "referents de benestar emocional".
4. Facilitar formació sobre els recursos d'afrontament dels problemes mentals en l'àmbit laboral a equips de direcció i persones treballadores, i sobre els dispositius d'atenció a problemes de salut mental en l'àmbit laboral, ja siguin propis o externs.
5. Fomentar la integració laboral de les persones amb trastorns mentals, i que tots els agents de l'àmbit laboral treballin en la línia de la tolerància zero pel que fa a l'estigmatització en aquest àmbit.
6. Minimitzar l'exposició als factors de risc psicosocial a la feina: cal recordar que existeix l'obligació legal d'identificar-los i avaluar-los, i que cal establir prioritats d'actuació per obtenir unes condicions de treball adequades, que promoguin la salut física, mental i social de les persones treballadores.
7. Fomentar la implantació de programes específics de prevenció dels trastorns mentals dins l'àmbit de la promoció de la salut en el treball, amb la participació de les persones treballadores en la identificació de situacions de risc i cerca de solucions.
8. Combatre l'assetjament psicològic a la feina i la violència ocupacional d'origen extern i intern, promovent l'aplicació dels protocols d'actuació que permeten tant l'adopció de mesures preventives com la detecció i l'abordatge dels possibles casos.
9. Introduir a l'empresa, i a la vigilància de la salut laboral, eines de detecció i prevenció de possibles problemes de salut mental.
10. Promoure la coordinació entre els serveis de prevenció de riscos laborals de les empreses i la xarxa de salut mental.

La base d'aquests compromisos ha estat promoguda pel [Consell Assessor de Salut Laboral](#) de l'Ajuntament de Barcelona. Aquest Consell, que aglutina una àmplia diversitat d'organitzacions, té com a funció específica promoure totes les activitats que permetin respondre més efectivament a les necessitats de les persones treballadores, en el seu àmbit laboral.

Tot i que aquests compromisos tenen una perspectiva transversal, cal adaptar-los segons les característiques de cada organització. Així mateix, aquests compromisos s'han d'impulsar amb una lògica de treball col·laboratiu entre les organitzacions, els agents i el teixit econòmic de la ciutat.

3. Compromisos específics de l'Ajuntament de Barcelona vers les empreses i la ciutadania

En el marc de l'acord per cuidar la salut mental a l'àmbit laboral, l'Ajuntament de Barcelona es compromet al següent:

1. Impulsar una campanya de ciutat de sensibilització en relació amb la salut mental en l'àmbit laboral.
2. Obrir una línia específica sobre salut mental a l'àmbit laboral al web municipal d'activitats i recursos sobre salut mental (Cabàs emocional).
3. Configurar un banc de recursos d'experiències i bones pràctiques sobre salut laboral en l'àmbit laboral i difondre'l entre les organitzacions que formen part de l'acord i el conjunt de la ciutadania.
4. Canalitzar, de manera específica, a través de l'Oficina d'Atenció a les Empreses, recursos per donar suport al fet que les empreses i organitzacions vetllin per la salut mental de les persones treballadores.
5. Facilitar a les empreses i organitzacions de la ciutat orientacions i recursos per a la inserció laboral de persones amb trastorn mental.
6. Oferir capacitació sobre primers auxilis en salut mental en l'àmbit laboral al conjunt de la ciutadania.
7. Difondre un telèfon específic de suport sobre salut mental adreçat a persones autònomes i a les treballadores de la llar i de la cura.
8. Facilitar a totes les empreses la guia de recursos de ciutat sobre salut mental.
9. Posar en marxa i mantenir una secretaria tècnica que ajudi a impulsar, en l'àmbit de ciutat, els compromisos de l'acord.
10. Treballar de manera específica en la promoció de la salut mental dins la mateixa plantilla municipal per tal d'esdevenir una organització referent en aquest àmbit.

4. Governança i adhesió a l'acord

Governança de l'acord

El desenvolupament de l'acord per cuidar la salut mental en l'àmbit laboral s'impulsarà des del Consell Assessor de Salut Laboral. Les organitzacions membres aprovaran una proposta de pla de treball i calendari amb les actuacions pertinents per vetllar per nodrir, actualitzar i avaluar l'acord, aportant els assessoraments pertinents en matèria de salut mental en l'àmbit laboral.

L'Ajuntament també promourà el treball bilateral amb organitzacions del teixit econòmic de la ciutat a través d'acords específics de col·laboració.

Així mateix, l'Ajuntament de Barcelona es compromet a compartir informació, documentació i bones pràctiques per implantar aquests principis amb la resta de signants, així com difondre els avenços i avançar en la definició i el seguiment d'indicadors d'eficàcia i d'avenç dels objectius de l'acord.

Adhesió a l'acord

L'adhesió a l'Acord de salut mental en l'àmbit laboral implica formar part d'un projecte de ciutat a través del qual les organitzacions es comprometen amb els principis exposats anteriorment i manifesten la seva voluntat de treballar activament per a l'abordatge de l'àmbit de la salut mental en l'àmbit laboral.

L'adhesió a l'acord es pot concretar a través de dos nivells:

Nivell 1: adhesió

- Donar suport als principis establerts a l'Acord de salut mental en l'àmbit laboral.
- Col·laborar, amb els mitjans i les formes que l'organització consideri adients, en la difusió de l'acord.
- Fer extensius els objectius de l'acord als seus afiliats, associats, membres i altres *stakeholders* vinculats amb les seves organitzacions.

Nivell 2: adhesió i concreció d'accions específiques

- Donar suport als principis establerts a l'Acord de salut mental en l'àmbit laboral.
- Col·laborar, amb els mitjans i les formes que l'organització consideri adients, en la difusió de l'acord.

- Fer extensius els objectius de l'acord als seus afiliats, associats, membres i altres *stakeholders* vinculats amb les seves organitzacions.
- Dur a terme accions relacionades amb els objectius establerts a l'acord i que s'emmarquin en algun dels principis exposats. Eventualment es pot arribar a acords de col·laboració específics amb l'Ajuntament per impulsar aquestes accions.
- Aportar informació sobre les accions que l'organització hagi fet en matèria de salut mental en l'àmbit laboral per tal que es puguin compartir.
- Compartir coneixements, experiències i informació sobre temes de l'àmbit de l'acord.
- Participar en les actuacions de caire col·lectiu que s'acordi impulsar en el marc de l'acord.

Els requisits necessaris perquè les organitzacions es puguin adherir a l'acord són els següents:

- Desenvolupar activitat a la ciutat de Barcelona.
- Mantenir una activitat amb una periodicitat regular i no haver-ne previst l'acabament a curt termini.
- Disposar de l'autonomia suficient per decidir i dur a terme actuacions en el marc de l'acord.